

EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 30.11.2016
COM(2016) 860 final

ANNEX 1

PRILOGA

Pospešitev čiste energije v stavbah

k

**SPOROČILU KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU, EVROPSKEMU
EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU, ODBORU REGIJ IN EVROPSKI
INVESTICIJSKI BANKI**

Čista energija za vse Evropejce

Komisija je danes objavila pobudo, ki obravnava stavbe kot bistven del prehoda Evrope na čisto energijo.

Cilj osredotočenja na kraje, kjer živimo in delamo, je razviti celovit in celosten pristop, ki postavlja energijsko učinkovitost na prvo mesto, prispeva k vodilni vlogi EU na področju obnovljivih virov energije v svetovnem merilu in zagotavlja pošteno obravnavo odjemalcev na način, ki pomaga državam članicam dosegati njihove energetske in podnebne cilje za leto 2020 in 2030.

Koristi takšnega celostnega pristopa so jasne:

- sprostitev naložb na nacionalni, regionalni in lokalni ravni ter spodbujanje rasti in delovnih mest, ter hkrati spodbujanje inovacij in spretnosti;
- prihranki energije, ki vodijo do nižjih tekočih stroškov, bolj zdravo življenje in delovno okolje za državljane;
- zmanjševanje energijske revščine s posebno usmeritvijo v reševanje izzivov v zvezi z energijsko neučinkovitimi socialnimi stanovanji in javnimi stavbami;
- postopna decentralizacija evropskega energetskega sistema s pomočjo uporabe trajnostne energije v stavbah;
- priklop stavb v povezan energetski, shranjevalni, digitalni in prometni sistem, ki bo prispeval k evropski strategiji mobilnosti z nizkimi emisijami;
- okrepitev gospodinjstev, podjetij in skupnosti za energijo in
- prispevek h krožnemu gospodarstvu.

Samo gradbeništvo zaposluje 18 milijonov delavcev v Evropi in ustvarja 9 % BDP¹

Evropska gradbena industrija ima potencial, da se odzove na številne gospodarske in družbene izzive, kot so delovna mesta in rast, večja urbanizacija, socialno omrežje in digitalizirana komunikacija, demografske spremembe in globalizirane vrednostne verige, ekološki pritiski, obenem pa tudi na energetske izzive in na izzive podnebnih sprememb. Stavbe so lahko eno od gonil posodobitve sektorja in njegove delovne sile.

EU že ima vodilni položaj v svetovnem merilu na področju inovacijskih sistemov za stavbe. Združevanje energijske učinkovitosti, obnovljivih virov energije, shranjevanje in povezovanje na digitalne in prometne sisteme po stavbah omogoča nadaljnjo razširitev tega vodilnega položaja in čim večje izkoriščanje ugodnega regulativnega okvira.

Danes stavbe predstavljajo 40 % skupne porabe energije v Evropi. Okrog 75 % stavbnega fonda je energetsko neučinkovitega. Pri trenutni 1-odstotni letni stopnji prenove bi potrebovali skoraj stoletje za razogličanje stavbnega fonda na sodobno, nizkoogljično stopnjo².

Za uresničevanje potenciala trajnostne energije v stavbah je treba preseči številne **družbene, finančne, tehnične ovire oz. administrativne izzive**. Medtem ko se stavbe redno vzdržujejo ali izboljšujejo, se naložbe v trajnostno energijo pogosto zanemarjajo, ker se soočajo s

¹ Evropska komisija, evropski gradbeni sektor – globalni partner, 2016.

² Ocena učinka za spremembo direktive o energijski učinkovitosti stavb, SWD(2016) 414, glej tudi poročilo JRC Energetska prenova: Glavni adut za nov začetek Evrope" na voljo na <http://iet.jrc.ec.europa.eu/energyefficiency/publication/energy-renovation-trump-card-new-start-europe>

konkurenco za omejen kapital, imajo premalo zanesljivih informacij, usposobljenih delavcev ali imajo dvome glede koristi takih naložb.

Poleg tega se mnogi razvijalci projektov še vedno soočajo z ovirami pri zbiranju potrebnih sredstev za začetne stroške njihovih projektov in pomanjkanjem dostopa do privlačnih in ustreznih finančnih proizvodov s trga. Neuspešnost trga je v glavnem pogojena z dejstvom, da financerji in vlagatelji premalo razumejo tveganja, večkratne koristi in poslovne razloge za naložbe v trajnostno energijo, zlasti energijsko učinkovitost. Poleg tega majhne naložbe in pomanjkanje rešitev na ključ povečujejo stroške izvajanja; zaradi pomanjkanja zmogljivosti in spretnosti pri oblikovanju privlačnih projektov za banke pa povpraševanje po financiranju ostaja nizko.

Vloga trajnostne energetske politike je odjemalcem pomagati, da te naložbe lažje opravijo in ustvarijo ugodnejše naložbene pogoje. Pri obnavljanju njihovih domov je treba odjemalcem omogočiti izbiro učinkovitejših rešitev, ki temeljijo na preglednih, jasnih in pravočasnih informacijah o porabi in s tem povezanimi stroški. Pri obnovi javnih stavb, kot so bolnišnice, šole, socialna stanovanja ali pisarne, morajo imeti javne oblasti možnost dostopa do privlačnih finančnih rešitev ter koristi od inovativnih energetskih storitev v obliki npr. pogodbenega zagotavljanja prihranka energije.

Poleg določitve pravega regulativnega okvira, zlasti s predlaganim pregledom direktive o energijski učinkovitosti in direktive o energijski učinkovitosti stavb, je treba dopolnjevati ukrepe, ki podpirajo hitre spremembe v realnem gospodarstvu in obravnavajo vprašanje financiranja zdaj.

1. Pametno financiranje za pametne stavbe

Na področju trajnostne energetske prenove v stavbah lahko združevanje projektov in javnih jamstev veliko spremeni. V okviru naložbenega načrta za Evropo je Evropski sklad za strateške naložbe (v nadaljnjem besedilu EFSI) 2.0³ ključ do javnega financiranja **energijske učinkovitosti in obnovljivih virov v stavbah v večjem obsegu**.

Že sedaj imajo energijska učinkovitost in obnovljivi viri vidnejšo vlogo v projektih EFSI. Na primer velika večina energetskih projektov, odobrenih za financiranje do sedaj (to je 22 % od 154 milijard EUR vrednosti celotne naložbe), zadeva energijsko učinkovitost in sektor energije iz obnovljivih virov. Po uspehu EFSI je Komisija predlagala, da se podaljša njegovo trajanje do konca leta 2020 in zahteva, da bi **vsaj 40 % projektov iz okvira EFSI** za infrastrukturo in inovacije morale prispevati k podnebnim, energetskim in okoljskim ukrepom v skladu s **cilji COP21**. To je velika priložnost in konkreten prispevek k spodbudi javnega in zasebnega financiranja za podporo prehoda na nizkoogljično krožno gospodarstvo. Podpora Evropskega sklada za strateške naložbe lahko pomaga ali se kombinira s podporo v obliki **donacij ali finančnih produktov** drugih skladov EU, tudi Evropskih strukturnih in investicijskih skladov.

Za obdobje 2014-2020 bosta **Evropski sklad za regionalni razvoj in Kohezijski sklad** vložila 17 milijard EUR v energijsko učinkovitost v javnih in stanovanjskih stavbah ter podjetjih, s poudarkom na MSP⁴. To je trikrat več kot v predhodnem obdobju in potrjuje

³ Sporočilo „Evropa spet vlaga – pregled izvajanja naložbenega načrta za Evropo in naslednji koraki“, COM(2016) 359.

⁴ Opomba: Poleg tega so dodeljena sredstva v višini 870 milijonov EUR iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP) in 113 milijoni EUR iz Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo (ESPR), ki sta

obvezo ter pomen, ki ga energijski učinkovitosti pripisujejo države članic in regije. Ima potencial, da spodbudi veliko več nacionalnega javnega in zasebnega sofinanciranja, po oceni v skupni vrednosti okrog 27 milijard EUR⁵. Eden od ciljev naložbenega načrta za Evropo je vsaj podvojiti uporabo finančnih instrumentov v okviru evropskih strukturnih in investicijskih skladov, da bi se mobiliziralo dodatna zasebna sredstva in v pomagalo pri vzpostavitvi uspešnih trgov. Države članice in regije že načrtujejo naložbo v višini skoraj 6,4 milijarde EUR⁶ preko finančnih instrumentov za nizkookljične cilje, predvsem za energijsko učinkovitost; kar je osemkrat več kot v primerjavi z obdobjem 2007–2013⁷.

Na podlagi naložbenega načrta za Evropo in evropskih strukturnih in investicijskih skladov bo Komisija začela pobudo za nadaljnjo krepitev naložb subjektov v javnem sektorju, podjetij z energetskega storitvami, MSP/srednje velikih podjetij in gospodinjstev v energijsko učinkovitost in pametne stavbe. Nova pobuda v tesnem sodelovanju z Evropsko investicijsko banko (EIB) in državami članicami lahko **sprosti dodatnih 10 milijard EUR** javnih in zasebnih sredstev⁸ do leta 2020 za energijsko učinkovitost in obnovljive vire. To bi se moralo zagotoviti preko finančnih posrednikov in nacionalnih platform za naložbe v energijsko učinkovitost, z združevanjem projektov, zmanjšanjem tveganosti naložb v energijsko učinkovitost in optimizacijo uporabe javnih sredstev, zlasti v evropskih strukturnih in investicijskih skladih v kombinaciji s financiranjem preko Evropskega sklada za strateške naložbe. Takšne kombinacije, ki so danes že mogoče, se bo nadalje olajšalo s predlaganimi spremembami finančne uredbe in uredbe o skupnih določbah⁹. Države članice, zlasti tiste z večjo energijsko intenzivnostjo in zunanjo energijsko odvisnostjo, se spodbuja, da sodelujejo in prispevajo k tej pobudi. Z delitvijo tveganja med EU in nacionalnimi javnimi ter zasebnimi skladi bodo končnim upravičencem na voljo privlačnejše možnosti financiranja. Poleg tega bo več regulativnih in upravnih prednosti povezanih z uporabo EU rešitve, npr. v zvezi z državno pomočjo, javnimi naročili, obveznostmi sofinanciranja, kot tudi poročanjem in predhodnimi ocenami. Pomembno je, da bo Komisija v okviru presoje javnih financ na podlagi Pakta za stabilnost in rast zavzela pozitivno stališče do enkratnih prispevkov držav članic v tematske ali večdržavne platforme za naložbe v okviru EFSI¹⁰.

Znatni del teh sredstev bo izkoriščenih v mestih in regijah: lokalni in regionalni akterji igrajo ključno vlogo v podpori stavb na osnovi čiste energije z odločitvami glede gradbenih predpisov in urbanističnega načrtovanja. S pobudami, kot je konvencija županov za podnebne spremembe in energijo¹¹, se mesta in regije spodbuja, da izvajajo ukrepe za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov, povečanje vzdržnosti in zagotavljanje dostopa do čiste in cenovno dostopne energije za vse.

Steber I: Učinkovitejša uporaba javnih sredstev

prav tako del ESI.

⁵ Ocena temelji na finančnih razpredelnih operativnih programov za 2014–2020 za tematski cilj na splošno „podpora prehodu na nizkoogljično gospodarstvo“.

⁶ Vključuje nacionalno sofinanciranje.

⁷ Prvi letni povzetek napredka skladov ESI FIs za obdobje 2014–2020 bo pripravljen do konca novembra 2016.

⁸ EIB je v zadnjih petih letih zagotovila 10,5 milijard EUR za sektor energetske učinkovitosti.

⁹ COM(2016) 605 z dne 14. septembra 2016.

¹⁰ Glej Izjavo Komisije o njeni oceni enkratnih prispevkov v okviru EFSI pobude za namen izvajanja Pakta za stabilnost in rast, UL 1.7.2015; L 169, str. 38 in Sporočilo Komisije „Kako čim bolj izkoristiti prožnost v okviru obstoječih pravil pakta za stabilnost in rast“, COM (2015) 12.

¹¹ http://www.covenantofmayors.eu/index_en.html

Cilj je čim bolj povečati razpoložljivo javno financiranje preko finančnih instrumentov, ki bodo obravnavali nedelovanje trga, in z boljšo usmeritvijo pomoči ranljivim potrošnikom. V ta namen bo Komisija:

- a. **razvila modele financiranja trajnostne energije**, na podlagi nacionalnih platform za naložbe (z morebitno regionalno razsežnostjo), da bi privabila dodatno zasebno financiranje za stavbno prenovu, zasnovano kot predvideno v uredbi EFSI v skladu s pravili EU o državni pomoči.

V EU imajo banke bolj kot v drugih razvitih gospodarstvih osrednjo vlogo pri financiranju naložb potrošnikov in podjetij. Medtem ko so vse bolj aktivne na novih trgih energije, zlasti masovne proizvodnje obnovljivih virov, banke redko menijo, da je energijska učinkovitost samostojen tržni segment. To vodi v pomanjkanje primernih in cenovno dostopnih komercialnih finančnih proizvodov za naložbe v energijsko učinkovitost ali energijo iz obnovljivih virov v stavbah¹². Da bi Komisija odpravila to omejitev, je pripravila pionirsko shemo financiranja, instrument zasebnega financiranja za energijsko učinkovitost (PF4EE), ki se financira iz programa LIFE in upravlja EIB. Uspeh te pilotne sheme, kot kaže precej večja izkoriščenost od prvotno načrtovane, kaže na potencial spodbujanja učinkovitosti naložb s pomočjo porazdelitve tveganja, tehnične pomoči in kreditnih linij EIB sodelujočim finančnim institucijam. Pridobljene izkušnje iz instrumenta zasebnega financiranja za energijsko učinkovitost (PF4EE) bodo pomagale še naprej spodbujati sodelovanje Evropskega sklada za strateške naložbe in drugih virov javnega financiranja, tudi evropskih strukturnih in investicijskih skladov, kjer je to primerno, prek platform za naložbe¹³.

Na podlagi te izkušnje bo Komisija podprla razvoj **prožnih platform za financiranje energijske učinkovitosti in obnovljivih virov** na nacionalni in regionalni ravni. Te platforme lahko ponujajo celovite rešitve, ki omogočajo lokalnim bankam, finančnim posrednikom, podjetjem za energetske storitve ali drugim subjektom za združevanje naložb, da vzpostavijo privlačne finančne proizvode za trajnostno energijo velikemu obsegu končnih prejemnikov na območju, ki ga ta platforma pokriva¹⁴. Natančneje se subjektom, ki želijo financirati portfelje naložb v trajnostno energijo, lahko zagotovijo trije elementi, ki se medsebojno podpirajo:

- okrepljeno financiranje dolga EIB prek Evropskega sklada za strateške naložbe, da bi povečali njihovo zmogljivost financiranja (tako pripomore h okrepljeni osredotočenosti na trajnostno energijo stavb v skladu z Evropskim skladom za strateške naložbe 2.0);
- mehanizem za porazdelitev tveganja za zmanjšanje tveganja portfeljev naložb v trajnostno energijo stavb in omogoči privlačnejše posojilne pogoje končnim prejemnikom. Ta značilnost bi se lahko razporedila skupaj z lokalno razpoložljivimi skladi, tudi evropskimi strukturnimi in investicijskimi skladi;

¹² Zlasti rešitve za ogrevanje in hlajenje, sončne panele in toplotne črpalke.

¹³ Komisija v svoji nedavno sprejeti „uredbi omnibus“ (COM(2016) 605) predlaga poenostavljena pravila, ki se uporabljajo za združevanje skladov ESI in EFSI, kar bi lahko omogočilo razvoj nadaljnjih enostavno uporabnih modelov in predlog.

¹⁴ Te platforme bodo projektom, ki se financirajo v njihovem okviru, zagotovile tudi boljšo prepoznavnost, za namene uporabe ustreznih regulativnih in upravnih prednosti, ki jih omogoča EFSI.

- strokovno znanje in tehnična pomoč za vzpostavitev posojilnih programov, razvitih v sodelovanju z Evropskim svetovalnim vozliščem za naložbe – tudi prek instrumentov, kot so ELENA, JASPERS, fi-compass¹⁵ - in drugimi viri nacionalnega ali regionalnega financiranja.

Komisija bo za podporo vzpostavitve tega modela in drugih povezanih instrumentov s trajnostno energijo raziskala možnosti prerazporeditve obstoječih sredstev EU, npr. za tehnično pomoč.

- b. Pogodbeno zagotavljanje prihranka energije:** Vloga pogodbenega zagotavljanja prihranka energije v spodbujanju učinkovitosti javnih stavb se mora povečati, saj ponujajo celosten pristop do prenov, vključno s financiranjem, izvajanjem del in energetskega upravljanjem. Pod določenimi pogoji lahko tudi omogočijo vlaganje v učinkovitost brez povečanja javnega dolga, kar je ključnega pomena za vlade kot tudi lokalne in regionalne organe, ki se soočajo s proračunskimi omejitvami, zlasti ko gre za socialna stanovanja, bolnišnice ali šole. Pravila za naložbe javnega sektorja in za statistično obdelavo sredstev za prenovo morajo biti pregledna in jasna, da bodo olajšala naložbe iz javnih sredstev za energijsko učinkovitost. Eurostat bo raziskal, kako obravnavati vpliv naložb, povezanih z energijsko učinkovitostjo, na dolg in primanjkljaj vlad. Komisija v tesnem sodelovanju z državami članicami proučuje vpliv pravil javnega računovodstva na trgu za naročanja del na področju energijske učinkovitosti in bo ustrezno dopolnila svoje smernice o statistični obravnavi takih partnerstev do pozne pomladi leta 2017.
- c. Zagotoviti pomoč upraviteljem javnega sklada s strukturiranjem in uporabo finančnih instrumentov:** Komisija bo poleg podpore, zagotovljene v okviru Evropskega svetovalnega vozlišča za naložbe, fi-compassa ali omrežja za energijo in upravne organe, organizirala več regionalnih dogodkov za vzpostavljane zmogljivosti, ki bodo vključevali glavne nosilce odločanja in deležnike. Prva delavnica je bila lansko leto novembra v Rigi, ki je zajemala baltsko regijo.
- d. Poleg tega je Komisija razvila takoj razpoložljivo predlogo za povečanje deleža finančnih instrumentov v okviru evropskih strukturnih in investicijskih skladov:** standardni instrument za podporo energijske učinkovitosti. Države članice so bile aktivne pri vzpostavljanju finančnih instrumentov za energijsko učinkovitost, zlasti da bi dosegle cilj vlaganja 20 % skladov ESI za naložbe v nizkoogljično gospodarstvo prek finančnih instrumentov. Vendar se nekatere države članice soočajo z zamudami s tem v zvezi in večja uporaba standardnih instrumentov lahko pomaga pri reševanju te vrzeli.

Hkrati zakonodajni predlog direktive o energijski učinkovitosti stavb vključuje ukrepe za **povezovanje finančnih pobud**, ki jih zagotavljajo javni skladi, z doseženimi prihranki energije.

Steber II: Združevanje in pomoč pri razvoju projektov

¹⁵ fi-compass je platforma svetovalnih storitev glede finančnih instrumentov v okviru z evropskimi strukturnimi in investicijskimi skladi (ESI), ki so zasnovani za podporo skladov ESI, upravnih organov in drugih zainteresiranih strani z zagotavljanjem strokovnega znanja in izkušenj ter učnih orodij glede finančnih instrumentov. <https://www.fi-compass.eu/>

Razpoložljivost obsežnega portala projektov, privlačnih za financiranje, namenjenega platformam za naložbe in finančnim instrumentom, je bistvena za uspeh te pobude. Vendar mnogim nosilcem projektov – javnim organom, posameznikom ali podjetjem – manjkajo spretnosti, znanje in sposobnosti za vzpostavitev, izvajanje in financiranje ambicioznih projektov za stavbe na osnovi čiste energije. Komisija bo zato:

- a. **krepila obstoječe instrumente za pomoč pri razvoju projektov¹⁶ na EU ravni**, kot je ELENA, v sodelovanju z Evropskim svetovalnim vozliščem za naložbe. Cilj je povečati portal naložb, podpirati razvoj finančnih instrumentov, se približati nosilcem projektov, zlasti iz vzhodne in srednje Evrope, še naprej sodelovati z mestnimi in lokalnimi akterji ter spodbujati združevanje in tržno uvajanje obetavnih rešitev, vključujoč inovativne tehnologije, financiranje in organizacijske strategije. Komisija bo od leta 2017 povečala proračun za pomoč pri razvijanju projektov EU s 23 milijonov EUR leta 2015 na 38 milijonov EUR letno. Proračun za pomoč pri razvijanju projektov EU za 2016–2017 bo predvidoma spodbudil do 3 milijarde EUR¹⁷ naložb v trajnostno energijo v stavbah;
- b. **spodbudila države članice, da oblikujejo namenski lokalni in regionalni sistem „vse na enem mestu“** za razvijalce projektov, ki pokrivajo celotno pot potrošnika od informacij, tehnične pomoči, strukturiranja in opravljanja finančne podpore, do spremljanja prihrankov. Ti instrumenti morajo voditi do bolj lokalno razvitih portalov projektov ter močnega in zaupanja vrednega partnerstva z lokalnimi akterji (npr. MSP, finančne institucije in agencije za energijo). Ključno je povezati ponudbo financiranja z njenim povpraševanjem. Razvoj sistema „vse na enem mestu“ in njegovo uporabo bo EU podprla z izmenjavo dobrih praks prek Manag'Energy¹⁸, financiranjem prek Obzorja 2020¹⁹, instrumenti pomoči pri razvijanju projektov EU ali financiranjem iz evropskih strukturnih in investicijskih skladov, če je to primerno.

Hkrati bo predlagano nadaljevanje obveznosti prihranka energije za države članice v 7. členu direktive o energijski učinkovitosti zagotovilo nadaljnjo spodbudo za povezovanje projektov majhnega obsega.

Steber III: Zmanjševanje tveganj

Kakor so opozorile finančne institucije²⁰, morajo vlagatelji in ponudniki financiranja bolje razumeti dejanska tveganja in koristi naložb v trajnostno energijo v stavbah, na podlagi tržnih dokazov in dosedanjih rezultatov uspešnosti. Banke morajo postopno priznati temeljna načela, kot je nižja verjetnost neizpolnitve obveznosti v primeru posojil za prihranke energije ali povečana vrednost sredstev zaradi večje energijske učinkovitosti, ki se morajo tako odražati pri določanju cen bančnih finančnih proizvodov. Razvoj proizvodov za namensko financiranje trajnostne energije v stavbah je pomemben tudi zaradi podpore ustvarjanja sekundarnega

¹⁶ Instrument ELENA in pomoč pri razvijanju projektov v okviru programa Obzorje 2020.

¹⁷ Temelji na zadnji doseženi stopnji finančnega vzvoda v instrumentih ELENA in PDA EASME.

¹⁸ Manag'Energy bo stična točka za krepitev zmogljivosti več kot 400 lokalnih in regionalnih energetskih agencij v Evropi, da bi se povečala njihova sposobnost financiranja energijske učinkovitosti in agencijam dalo moč, da razvijejo strukture v smislu celostnih, celovitih lokalnih/regionalnih pristopov.

¹⁹ H2020, EE-23-2017, o inovativnih finančnih shemah, in sicer o shemah, ki temeljijo na projektnih povezovalcih ali klirinških hišah na regionalni ali nacionalni ravni.

²⁰ www.eefig.com

(refinanciranje) trga in povečanja udeležbe zasebnega kapitala. V podkrepitev tega preoblikovanja trga Komisija:

- a. **Predstavlja platformo za zmanjševanje tveganja energijske učinkovitosti**, na kateri se objavlja tehnična in finančna uspešnost več kot 5 000 evropskih industrijskih projektov in projektov energijske učinkovitosti v stavbah. Razvijalci projektov, ponudniki financiranja in vlagatelji so vabljeni, da še naprej prispevajo v to odprto podatkovno zbirko in imajo koristi od primerjalnih značilnosti ter medsebojnega učenja.
- b. Tesno sodeluje z javnimi in zasebnimi finančnimi institucijami, predstavniki industrij in strokovnjaki sektorja glede **soglasnega okvira za zagotovitev naložb v trajnostno energijo v stavbah**. Ta pobuda, predvidena za leto 2017, bo v sodelovanju s skupino finančnih institucij za energijsko učinkovitost¹¹ pomagala finančnim institucijam vključiti ključne prednosti energije v njihovo poslovno prakso, hkrati pa zmanjšati transakcijske stroške in povečati zaupanje vlagateljev. Ta ukrep bo pomagal sprostiti tudi zeleni hipotekarni trg.

Hkrati zakonodajni predlog direktive o energijski učinkovitosti stavb vključuje ukrepe, ki omogočajo vlagateljem zasebnega sektorja dostop do več in boljših informacij, vključno z zanesljivejšimi energijskimi izkaznicami za stavbe, zbirko podatkov o dejanski porabi energije javnih stavb in nadaljnjim razvojem dolgoročnih načrtov za prenove, ki usmerjajo naložbene odločitve.

Komisija vzpostavlja tudi **observatorij za stavbnega fonda EU** za osrednje zbiranje vseh ustreznih informacij v zvezi s stavbami EU in energetske prenove. To bo omogočilo podporo oblikovanju, izvajanju, spremljanju in ocenjevanju politik in s tem povezanimi finančnimi instrumenti.

2. Gradbeništvo

Komisija bo povabila deležnike gradbeništva k razpravi o izzivih in možnostih, ki jih naložbe v energijsko učinkovitost v stavbe predstavljajo za sektor, in kako se jih lahko nadalje spodbuja. To dopolnjuje delo tristranskega foruma na visoki ravni za trajnostno gradbeništvo strategije za gradbeništvo 2020.

V skladu s programom za nova znanja in spretnosti za Evropo²¹ je Komisija začela s prizadevanji za pomoč pri spoprijemanju z izzivi v zvezi z znanji in spretnostmi. Na podlagi izkušnje z letos predstavljenimi pilotnimi shemami bo Komisija leta 2017 vzpostavila nove sklope tako imenovanih „shem za sektorsko sodelovanje na področju znanja in spretnosti“ in ena bo zadevala tudi gradbeništvo s poudarkom na energijski učinkovitosti in digitalnih znanjih in spretnostih. V tem okviru se bodo s pobudo Komisije „Krepitev spretnosti“ (BUILD UP Skills) razvile sinergije. Pobuda preučuje izpopolnjevanje gradbenih delavcev o energijski učinkovitosti in tehnologijah energije iz obnovljivih virov, njihovo namestitve in upravljanje²².

²¹ Sporočilo „Novi program znanj in spretnosti za Evropo: Z roko v roki za večji človeški kapital, zaposljivost in konkurenčnost“, COM(2016) 381.

²² Pobuda se financira po programih: Inteligentna energija – Evropa in družbeni izziv 3 programa Obzorje 2020.

Gradnja novih stavb ali njihova rekonstrukcija, da bi postale energijsko učinkovitejše, je priložnost za ponovni razmislek o praksah v gradbeništvu in rušenju ter upošteva širše vidike učinkovite rabe virov. V skladu s svežnjem o krožnem gospodarstvu bo Evropska komisija naslednje leto predstavila okvir EU za oceno splošne okoljske učinkovitosti stavb. Tak okvir bi bilo treba uporabljati za spodbujanje krožnega gospodarstva v grajenem okolju ter kot referenco v obsežnih projektih, v evropskih strukturnih in investicijskih skladih in nacionalni politiki ter zakonodaji. Poleg tega Evropska komisija preučuje možnosti glede podpore pobudam, ki bi spodbudile naložbe v novo in/ali inovativno infrastrukturo za recikliranje gradbenih odpadkov in odpadkov pri rušenju objektov v regijah, ki zaostajajo v razvoju, s 70-odstotnim ciljem ponovne uporabe, predelave in recikliranja do leta 2020 v skladu z okvirno direktivo o odpadkih. Takšne naložbe bi lahko dobile podporo Evropskega sklada za strateške naložbe. Posebna platforma za projekte krožnega gospodarstva se še vzpostavlja. Poleg tega je Komisija pripravila Protokol o upravljanju odpadkov, nastalih pri gradnji in rušenju, ki pomaga deležnikom, da z odpadki ravnaajo na okolju prijazen način in povečajo njihove možnosti recikliranja. Evropska komisija, usmerjena v prihodnost, dela tudi na načelih in pravilih trajnostne zasnove stavb, da bi ustvarili manj odpadkov, nastalih pri gradnji in rušenju, ter olajša recikliranje materialov. Vse te pobude bodo pripomogle k zmanjšanju porabe energije in stroškov, povezanih z gradbenimi materiali.

Potencial rasti in delovnih mest v gradbeništvu je treba sprostiti z izboljšanjem delovanja trgov. Rezultati preverjanja primernosti v gradbeništvu se bodo uporabili za zagotavljanje boljše skladnosti s povezanim notranjim trgom in zakonodajo o energijski učinkovitosti. Na primer zahteve, ki izhajajo iz uredb o okoljsko primerni zasnovi, bi morale biti vključene, kjer je to primerno, v harmonizirane standarde v okviru uredbe o gradbenih proizvodih, ki se uporabljajo za iste proizvode, da se proizvajalcem zagotovi enotni okvir za preskušanje proizvodov. Ker je notranji trg za gradbene proizvode še vedno razdrobljen, posvetovanje z deležniki še poteka²³ in bo predvidoma vodilo v pregled uredbe o gradbenih materialih še v mandatnem obdobju tega kolegija Komisije.

Evropska komisija bo še naprej podpirala inovacijo prek spodbujanja razvoja naprednih tehnoloških proizvodov in procesov v okviru pogodbenega javno-zasebnega partnerstva (cPPP) *energetsko učinkovite stavbe (EeB)*. Ta model predvideva zagotavljanje tehnologij, potrebnih za povečanje trajnosti in konkurenčnosti v evropskem gradbeništvu²⁴.

To pobudo bi lahko podprl pameten pristop k spodbujanju inovativnih nizkoogljičnih rešitev javnih naročil prek standardiziranih pobud, ki jih vodi industrija. Takšna pobuda je npr. SustSteel²⁵. Ko so ti standardi dokončno oblikujejo, jih lahko gradbeništvu uporablja za izpolnjevanje svojih trajnostnih ciljev. Ta pristop bi se lahko uporabil za druge gradbene proizvode in bi sektor spodbudil k vrednotenju njegovih prizadevanj ter k učinkovitejšemu trženju njegovih proizvodov.

Nove direktive o javnih naročilih (veljajo od spomladi 2016) združujejo in optimizirajo vse obstoječe instrumente na področju inovacij: funkcionalna merila, različice, merila o kakovosti v tehničnih specifikacijah in merila za dodelitev naročila. EU tudi prispeva k javnemu naročanju na področju inovacij prek evropskih strukturnih in investicijskih skladov ter programa Obzorje 2020. To je vodilo do številnih temeljnih projektov. Zanimiv primer je

²³ Kot je predvideno v Poročilu o izvajanju uredbe o gradbenih materialih (dodaj referenco).

²⁴ http://ec.europa.eu/research/industrial_technologies/energy-efficient-buildings_en.html.

²⁵ Jeklarska industrija pripravlja evropske standarde o trajnostnem jeklarstvu (SustSteel), ki bi omogočili podjetjem certificiranje njihovih jeklenih izdelkov za gradbeništvu v skladu z opredeljenimi zahtevami ekonomskih, okoljskih in socialnih vidikov trajnosti.

čezmejni projekt PAPIRUS (pokriva Nemčijo, Španijo, Italijo in Norveško), katerega cilj je spodbujati, izvajati in vrednotiti inovativne rešitve za trajnostno gradnjo prek javnih naročil, s poudarkom na stavbe s skoraj nično porabo energije. Poleg tega je Evropska komisija objavila prostovoljna merila zelenih javnih naročil za načrtovanje, gradnjo in upravljanje poslovnih stavb, ki vključujejo več priporočil o tem, kako naročiti zeleno, energijsko učinkovito poslovno stavbo²⁶.

Digitalne tehnologije imajo potencial za dvig učinkovitosti gradbenih procesov in upravljanja stavb, zato prispevajo k našim ciljem energetskega prihranka. Zato Komisija podpira opredelitev skupnih načel in pravil v javnih naročilih za digitalizacijo značilnosti stavb, vključno z njihovo energijsko učinkovitostjo (informacijsko modeliranje stavb). Skupaj z razvojem skupnega okvira za digitalni stavbni dnevnik in posebnih ukrepov, namenjenih MSP, bo to olajšalo izmenjavo informacij in prispevalo k odločanju pred, med in po zaključku gradbenih projektov, ter preprečilo razdrobljenost konkurenčnih nacionalnih strategij in zmanjšalo stroške za MSP. Poleg tega v skladu s Sporazumom o javnih naročilih STO in v okviru dvostranskih sporazumih EU zagotavlja, da se javna naročila izvajajo pregledno in konkurenčno, ter da ne diskriminirajo blaga, storitev ali izvajalcev Evropske unije.

²⁶ SWD(2016) 180 končno EU GPP Merila za zasnovo, gradnjo in upravljanje poslovnih stavb